

продуктів інтелектуальної діяльності, суспільного досвіду та духовних практик багатьох поколінь. Пропонувалося унормувати специфіку ідентифікації та інвентаризації нематеріальної культурної спадщини. На жаль, до сьогодні зміни в законодавстві України не відбулися та не прийнято окремого закону про нематеріальну культурну спадщину, так як це зроблено в багатьох країнах-учасницях Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини від 17 жовтня 2003 року. Офіційний переклад. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69#Text
2. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини» від 06.03.2008р. №132-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-17#Text>
3. Лист Міністерства закордонних справ України від 09.12.2008р. N 77114-612-3721 «Щодо Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3721321-08#Text>
4. Закон України «Про культуру» від 14.12.2010р. №2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019р. № 885 «Деякі питання діяльності Міністерства культури та інформаційної політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2019-%D0%BF#Text>

УДК 351

Ремезок А., аспірантка спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування Науковий керівник: Прокопенко Л.Л., доктор наук з державного управління, професор

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ «ПРОЛЕТАРСЬКОЇ СУДОВОЇ СИСТЕМИ» В ПЕРІОД РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ 1917-1920 РР.

Під час системних трансформацій судової системи України як елементу державного управління в умовах сьогодення надзвичайно важливо дослідити та врахувати досвід функціонування та організації роботи судових установ радянських часів. Аналіз змісту і конкретно-історичних форм здійснення судової влади того періоду викриває значну кількість недоліків, які суперечать завданню судових органів у правовій державі – захисту та охороні прав і свобод людини.

Жовтнева революція 1917 року мала своїм наслідком повну ліквідацію державного апарату царської росії. Одночасно було знищено і судову систему та скасовано усі попередні закони та почалися перші спроби створення нової судової системи. Даний період дослідниками визначається як «період пролетарського судочинства» [7].

На початку діяльності Народного Секретаріату Української Республіки – першого більшовицького уряду в Україні, у 1918 році, було прийнято ряд постанов, якими передбачалась негайна організація мережі народних судів та рад (з'їзд народних суддів) [5]. В той же час, спори із земельних, цивільних, трудових справ передавались на розгляд позасудових та громадських органів: селянських земельних комітетів, примиренських камер, відділів праці місцевих рад тощо [1]. Крім того, були створені революційні трибунали, які були псевдосудовими органами, обиралися повітовими та міськими Радами робітничих, селянських та солдатських депутатів. Радам надавалося право в

будь-який момент позбавляти суддів повноважень і призначати нові вибори, що свідчить про повну підконтрольність трибуналів Радам [7]. В подальшому, у 1919 році, було затверджено Тимчасове положення про народні суди і революційні трибунали УСРР, за яким було створено фактично дві самостійні і окремі судові системи, які мали здійснювати усе судочинство: 1) народні суди і ради народних суддів (раднарсуди); 2) революційні трибунали [6].

Досліджуючи зазначені нормативні документи та організацію системи судоустрою з позиції правової визначеності та принципів радянської державно-управлінської моделі, вбачається, що основні функціональні позиції діяльності даних судових установ та процес здійснення правосуддя були викладені дуже стисло та розмито, раніше сумлінно виписаний і чітко закріплений закон був замінений ідеологічними категоріями «революційного сумління та соціалістичної правосвідомості». Такий підхід призводив до повного ігнорування та порушень прав людини, невмотивованих та неадекватних рішень та невідповідності тяжкості покарання вчиненому правопорушенню.

Характерною особливістю перших декретів про суд та інших правових актів у РСФРР і УСРР було те, що в них взагалі не містилося норм, які хоча б декларували незалежність суддів. Натомість Основами судоустрою СРСР від 29 жовтня 1924 року було встановлено, що губсуди безпосередньо підпорядковані Наркомам юстиції союзних республік, які здійснювали нагляд за усією судовою практикою та мали повноваження опротестовувати та виправляти шляхом прокурорського нагляду будь-який вирок чи рішення суду [3]. Як наслідок, судова діяльність нівелювалась та спотворювалась повною підконтрольністю судової системи органам виконавчої влади. З боку партійного керівництва також чинився значний вплив на суди шляхом прийняття партійних програм, резолюцій та постанов, які ставали обов'язковими і для суддів. Демократичний принцип незалежності суддів і підкорення їх тільки закону перестав існувати і вважався застарілим. На зміну йому прийшов принцип класової правосвідомості, політичної зрілості.

Окрім судових органів, позасудовим органом комуністичного терору й утвердження більшовицької диктатури, який привласнив функції суду, була Всеукраїнська надзвичайна комісія, створена 3 грудня 1918 року в Україні як філія Всеросійської надзвичайної комісії, та яка підпорядковувалась Тимчасовому робітничо-селянському уряду України [2]. До складу Всеукраїнської надзвичайної комісії входили такі органи позасудової репресії, як колегії, двійки, трійки, особливі наради, які виконували повноваження та функції суду, грубо порушуючи законність та права громадян, припускаючи у своїй діяльності насильство та зловживання [4].

Суди відігравали допоміжну функцію у забезпеченні «революційної законності», при цьому функція придушення опору диктатурі пролетаріату покладалась на революційні трибунали та надзвичайні комісії. Початковий етап існування радянського режиму характеризувався інтеграцією військово-пролетарської та більшовицької партійної диктатури у судову систему. Радянська виконавча влада з перших днів пристосувала судові органи для своїх політичних потреб і інтересів.

Список використаних джерел:

1. Іванов В. М. Історія держави і права України : підручник. / В.М. Іванов – К. : КУП НАНУ, 2013. – 892с.
2. Морозова О., Фісун А. Функціонування радянських карально-репресивних органів судової системи в Україні (1918-1937 рр) / О. Морозова, А. Фісун // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Історичні науки. 2021. № 55. С. 88-96
3. Основи судоустрою Союзу РСР і союзних республік від 29 жовтня 1924р. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://libussr.ru> > doc_ussr > ussr_2224

4. Парамонов Ю.М., Бабенко Л.Л., Вишневецький В.Д. та ін. Органи державної безпеки на Полтавщині (1919 – 1991). – Полтава.: «АСМІ», 2005. – 206 с.
5. Печатня С. П. Собрание узаконений и распоряжений рабоче-крестьянского правительства Украины за 1919 г. Киев, 1919.
6. Суслло Д. С. Організація судових органів Української РСР в період 1917-1925 рр. / Д. С. Суслло. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1960. – 88 с.
7. Юлдашев С.О., Демченко С.Ф. Етапи у реформуванні судової системи України / С.О. Юлдашев, С.Ф. Демченко // Правові новели. Науковий юридичний журнал. 2021. №15. С. 133-144.

УДК 352:353:005.2

Сорока М.А. аспірантка спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: Маматова Т.В. д.держ.упр., професор, професор кафедри
державного управління і місцевого самоврядування
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» м. Дніпро, Україна)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ОСНОВІ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Констатуючи підвищений науково-практичний інтерес до смарт-спеціалізації, не можна не помітити її дуальний характер, а саме: з одного боку, її трактують як інструмент політики, з іншого – як концепцію стратегування (що містить багато спільного з кластерною політикою, кінцева мета якої – підвищення конкурентоспроможності економіки європейських країн).

У науковому середовищі до принципів, на яких базується розвиток регіону на основі смарт-спеціалізації, відносять:

- економічне зростання і створення нових компаній шляхом виходу на ринок нових гравців, диверсифікації компаній, а також їх агломерації в межах інноваційних кластерів, що в підсумку стимулює економічне зростання регіону;
- інновації, які з’являються у відповідь на ті чи інші виклики та є рушійною силою структурних змін у певних галузях економіки та сегментах ринку;
- спеціалізація, що дозволяє більш ефективно використовувати обмежені ресурси, а завдяки економії від масштабу – знижувати ціни для споживачів [1].

Зауважимо, що реалізація державної регіональної політики на період до 2027 року здійснюватиметься на основі комплексного територіального підходу, який передбачає, що об’єктом у рамках регіональної політики є територія, яка характеризується специфічним набором соціальних, просторових, екологічних та економічних особливостей. У Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки [2] запроваджено нові підходи до державної регіональної політики у новому плановому періоді та визначено такі типи територій, що потребують особливої уваги з боку держави та застосування спеціальних механізмів та інструментів стимулювання їх розвитку:

- агломерації (територіальні скупчення населених пунктів (насамперед міст), що формують цілісні суспільно-територіальні утворення з чисельністю населення понад 500 тис. осіб);
- великі міста (міста з чисельністю населення від 100 тис. осіб і більше);
- середні міста (міста з чисельністю населення від 50 до 100 тис. осіб);
- малі міста (міста з чисельністю населення до 50 тис. осіб);
- монофункціональні міста (міста, розвиток яких пов’язаний з реалізацією однієї виробничої функції та які віднесені до центрів вугледобування, видобування рудної і нерудної сировини, хімічної і нафтопереробної промисловості);